

Belasting van het oppervlaktewater door landbouw en natuur, 1990-2014

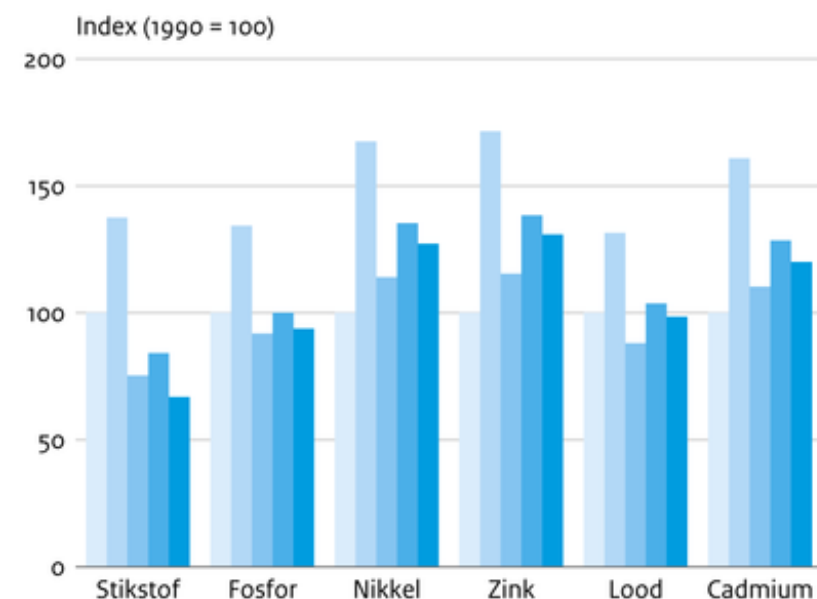
Indicator | 20 juli 2016

U bekijkt op dit moment een archiefversie van deze indicator. De actuele indicatorversie met recentere gegevens kunt u via deze [link](#) [1] bekijken.

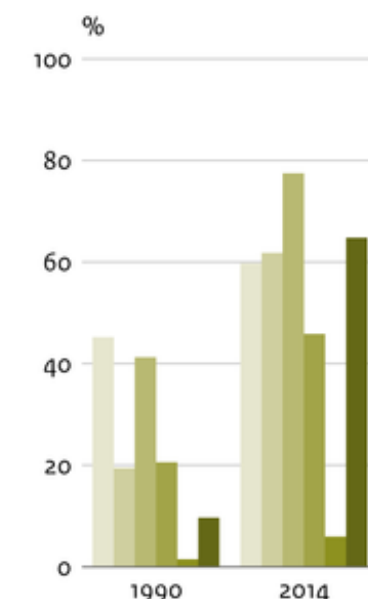
Voor de nutriënten stikstof en fosfor is de bijdrage vanuit de landbouw en de uit- en afspoeling vanuit landbouw- en natuurgronden in 2014 ongeveer 60% van de landelijke belasting; voor de zware metalen lood, zink, cadmium en nikkel ligt dit aandeel tussen de 6 en 78%.

Belasting van oppervlaktewater door landbouw en natuur

Trend

Landelijke bijdrage

Bron: Emissieregistratie

CBS/jun16
www.clo.nl/nl010317

- [Download figuur](#) [2]
- [Download data \(ods\)](#) [3]
- [Download data \(xlsx\)](#) [4]

Trends uit- en afspoeling nutriënten 1990-2013

De uit- en afspoeling van stikstof en fosfor uit landbouwgronden en natuurlijke bodems wordt niet alleen bepaald door ontwikkelingen met betrekking tot de bodembelasting maar ook door de relatief grote fluctuaties in de jaarlijkse hoeveelheid neerslag. In de Emissieregistratie worden de cijfers gepubliceerd op basis van de werkelijke weerjaren, waardoor de variatie in neerslag terug is te vinden in de hele tijdreeks. Wanneer we de uit- en afspoeling voor 1990 en 2013 berekenen voor een meteorologisch gemiddeld jaar, dan is voor stikstof over deze periode een daling zichtbaar van 36% en voor fosfor een daling van 16% (Renaud et.al., 2015).

Erfafspoeling bij veeteeltbedrijven

Binnen de doelgroep landbouw wordt een inschatting gemaakt van de bron erfafspoeling: dit betreft

de hoeveelheden nutriënten die vanuit opslag van kuilvoer op het erf van veeteeltbedrijven met hemelwater afspoelen naar omliggende oppervlaktewateren. In 2014 bedraagt de bijdrage van deze bron op het totaal van de doelgroep landbouw 2% voor N-totaal en 8% voor P-totaal.

Trends uit- en afspoeling zware metalen 1990-2013

Door maatregelen is de toevoer van metalen naar landbouwbodems afgenomen, onder andere door regelgeving die de gehalten zware metalen in veevoer aan een maximum bindt. Ook worden bij de kunstmestproductie schonere grondstoffen gebruikt (zie tabeltoelichting in CBS, 2010). De daling van de toevoer is echter niet altijd uit de gepresenteerde cijfers van de belasting van het oppervlaktewater af te lezen, omdat net zoals bij stikstof en fosfor de uit- en afspoeling van metalen uit landbouwgronden en natuurlijke bodems sterk wordt beïnvloed door de neerslaghoeveelheden. Als de uit- en afspoeling van metalen voor alle jaren wordt berekend voor een meteorologisch gemiddeld jaar, dan is er nauwelijks een trend zichtbaar. Dit komt door de sterke binding van metalen aan de bodem waardoor er een sterk dempende werking is van veranderingen in de bodembelasting (Renaud et al., 2015).

- [indicator=nl0518]

Geen nieuwe cijfers voor uit- en afspoeling van bodems in 2014

Voor de nutriënten stikstof en fosfaat en voor de meeste zware metalen is de uit- en afspoeling van landbouw- en natuurbodems de belangrijkste bron. Deze is zeer gevoelig voor de variatie in de jaarlijkse neerslag en zorgt voor grote fluctuaties in de trend. Omdat deze gegevens voor 2014 niet opnieuw zijn berekend, zijn de gegevens van 2013 door gekopieerd. Er kan dus geen uitspraak worden gedaan over de ontwikkeling in het laatste jaar. In de verdere tekst worden voor uit- en afspoeling de cijfers van 2013 besproken.

Referenties

- Emissieregistratie (2016). Jaarcijfers 2014. RIVM, Bilthoven; PBL, Bilthoven; CBS, Den Haag; RWS-WVL, Lelystad; Deltares, Utrecht; Alterra, Wageningen; RVO, Utrecht en TNO, Utrecht. <http://www.emissieregistratie.nl> [5].
- CBS (2010). [StatLine: Zware metalen op landbouwgrond](#) [6]. CBS, Voorburg/Heerlen.
- Renaud, L, et al. (2015). Berekening van uit- en afspoeling van nutriënten- en zware metalen ten behoeve van de EmissieRegistratie 2013. Alterra-rapport 2638, Wageningen.

Relevante informatie

- [indicator=nl0085]
- Recente cijfers en beschrijvingen van gehanteerde berekeningswijzen (meta-informatie) kunnen in detail bekeken worden op de [website van de Emissieregistratie](#) [5].

Technische toelichting

Naam van het gegeven

Belasting van het oppervlaktewater door landbouw en natuur

Omschrijving

De belasting van het oppervlaktewater door landbouw en natuur is voornamelijk toe te wijzen aan de uit- en afspoeling vanuit het compartiment bodem. Voor lood is de jacht (loodhagel) een belangrijke bron.

Verantwoordelijk instituut

Centraal Bureau voor de Statistiek, in samenwerking in de Emissieregistratie (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne, Planbureau voor de Leefomgeving, Centraal Bureau voor de Statistiek, Rijkswaterstaat-WVL, Deltares, Wageningen Universiteit-Alterra, Rijkswaterstaat-Leefomgeving, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, TNO)

Berekeningswijze

Voor een uitgebreide beschrijving van de berekeningsmethoden wordt verwezen naar de methodebeschrijvingen op de website van de [Emissieregistratie](#) [5]

Basistabel

Alle data opvraagbaar op [Emissieregistratie](#) [5]

Geografisch verdeling

Nederland, provincie, stroomgebied, waterschap, afwateringseenheid

Andere variabelen

Belasting oppervlaktewater, bodememissies, emissies oppervlaktewater, luchtmissies, luchtmissies volgens IPCCIn totaal circa 300 stoffenCirca 1600 emissieoorzaken en circa 1000 (individuele) puntbronnen

Verschijningsfrequentie

In mei definitieve cijfers t-2

Achtergrondliteratuur

Methoden: op de website van [Emissieregistratie](#) [5] achter Overzicht documentenBegrippen: op de website van [Emissieregistratie](#) [5] achter Begrippenlijst

Opmerking

Omdat de uit- en afspoeling van stikstof, fosfor en zware metalen niet kan worden uitgesplitst naar landbouw en natuur afzonderlijk, is dit in deze figuur gezamenlijk weergegeven.

Voor nadere uitleg over de begrippen emissies en belasting: zie: [indicator=nl0149]

Betrouwbaarheidscodering

Complex, zie de diverse factsheets op de website van de Emissieregistratie achter 'Overzicht documenten'.

Referentie van deze webpagina

CBS, PBL, RIVM, WUR (2016). [Belasting van het oppervlaktewater door landbouw en natuur, 1990-2014](#) [7] (indicator 0103, versie 17 , 20 juli 2016). www.clo.nl. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Den Haag; PBL Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag; RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Bilthoven; en Wageningen University and Research, Wageningen.

Bron-URL:<https://www.clo.nl/indicatoren/nl010317>

Links

[1] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl0103> [2]

https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0103_009g_clo_17_nl.png [3]

<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0103-009g-clo-17-nl.ods> [4]

<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0103-009g-clo-17-nl.xlsx> [5]

<http://www.emissieregistratie.nl/> [6] <http://statline.cbs.nl/StatWeb/Table.asp?STB=T&LA=nl&DM=SLNL&PA=37878&D1=a&D2=a&HDR=G2&LYR=G1:0> [7]

<https://www.clo.nl/indicatoren/nl010317>